

Auteur: (AP)

Herman Nys: 'Euthanasiewet moet worden verruimd'

Nog niet zo heel lang geleden verzette hij zich hevig tegen de euthanasiewet. Maar net als de geneeskunde is ook professor Herman Nys, directeur van het Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht van de KU Leuven, geëvolueerd.

Hebt u zich ondertussen al met de euthanasiewet kunnen verzoenen?

Nys: Een hele tijd geleden al. Het paradoxale is dat ik die wet nu zelfs in verdediging moet nemen tegen de mensen die hem destijds hebben goedgekeurd. In debatten moet ik bijvoorbeeld keer op keer benadrukken dat euthanasie geen recht is voor de patiënt en geen plicht voor de arts. Dat is nochtans een essentieel uitgangspunt van de wet – ik verzin het echt niet zelf.

Veel Belgen gaan er ondertussen wel van uit dat ze recht hebben op euthanasie.

Nys: Toch vind ik niet dat we er daadwerkelijk een afdwingbaar recht van moeten maken. Dat zou immers betekenen dat euthanasie een plicht wordt voor artsen, en dat lijkt me heel moeilijk. Vooral omdat de staat zijn verplichting om het leven te beschermen dan niet meer voldoende zou nakomen.

U bent niet de enige die tegenwoordig met de euthanasiewet kan leven, ook de katholieke instellingen van Zorgnet Vlaanderen hebben een bocht genomen.

Nys: Toen de euthanasiewet tien jaar geleden werd goedgekeurd, was de discussie natuurlijk erg gepolariseerd. De toenmalige CVP was net in de oppositie beland en de regering-Verhofstadt wou voor een ethische ommekeer zorgen. Ze loodste de euthanasiewet door het parlement zonder dat er ook maar één amendement van de oppositie werd goedgekeurd. Wat zeiden ze dus bij het VVI, de voorganger van Zorgnet Vlaanderen? Die wet is er nu wel maar niemand kan ons verplichten om eraan mee te werken. Dat was volgens mij meer om politieke redenen dan uit overtuiging. Maar langzaamaan keert de redelijkheid terug, en er is nu niemand meer die de wet nog wil terugschroeven. Ook niet bij CD&V.

Nog geen jaar geleden zei u in Knack: 'Wie euthanasie vandaag op de parlementaire agenda zet, opent een doos van Pandora. Zo'n debat zou zelfs tot een verstrenging van de wet kunnen leiden in plaats van tot een uitbreiding.'

Nys: Ondertussen is er veel veranderd. Al geloven ze in Franstalig België nog altijd dat er in Vlaanderen een conservatief blok bestaat dat de wet wil terugschroeven. Absurd natuurlijk. Daarnaast staat de PS ook niet te springen om het debat weer te openen omdat ze haar islamkiezels niet wil afschrikken. Als we de zaak tactisch bekijken, kunnen we er dus beter afblijven.

Een uitbreiding van de euthanasiewet, onder meer voor dementerenden, is niet voor morgen?

Nys: De wet zou op dat vlak wel degelijk moeten worden verruimd. Want vandaag kan niemand vastleggen dat hij euthanasie wil op een moment dat de dementie al ver is gevorderd. De vraag is hoe we zo'n euthanasieverzoek precies moeten formuleren. In de wetsvoorstellen die nu op tafel liggen, staat dat je in een verzoek mag vastleggen dat je euthanasie wilt zodra je je sociale omgeving niet meer herkent. Dat is natuurlijk wel erg vaag geformuleerd. Ik ben nog altijd op zoek naar een medisch criterium dat wettelijk bruikbaar is. Daarnaast is de vraag wie uiteindelijk zal beslissen dat het tijd is om het euthanasieverzoek boven te halen. De partner van de patiënt? Zijn kinderen? Dat zijn twee belangrijke punten waar we heel voorzichtig mee moeten omgaan. Maar ik geloof dat we er uiteindelijk wel uit zullen raken.

Ondertussen kunnen mensen met dementie niet anders dan euthanasie laten uitvoeren vóór de ziekte in alle hevigheid toeslaat, zoals onder anderen Hugo Claus heeft gedaan.

Nys: Dat klopt. Hier aan de universiteit denkt men er trouwens ook al over om dat soort preventieve euthanasie uit te voeren. Zo slecht is dat toch niet? Dan speelt de zelfbeschikking toch ten volle? Ik vind dat in elk geval een beter scenario dan wachten tot je zo dement bent dat iemand anders in jouw plaats moet beslissen dat het moment is gekomen om je verzoek op te diepen.